СВОБОДА
LIBERTY

Часопис для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ IX. Олифантъ, Па. Четверъ 19-го Вересия 1901. Число 38.

Переглядъ тыждневый.

Въ хвили, коли здавалось, що всяке небеспеченьство вже минуло и що президентъ McKinley прійде до здоровля — рознеслась вѣсть, що вôнъ умеръ. Нервовыхъ и надзвычайно чуткихъ Американцѣвъ вразила ся вѣстка мовь громомъ. Правили специяльнй богослуженя, спѣвали пѣсни, голосили бесѣды, плакали. Тѣло покôйника выставлено на якійсь часъ въ мѣстовôй галѣ въ Buffalo на показъ соткамъ тысячь народа, а въ понедѣлокъ вôдвезено зъ небувалою помпою до Вашинґтону, звôдки знову буде перенесене до мѣста Canton въ стейтѣ Огайо и похоронене въ родинномъ гробôвци. Въ Вашинґтонѣ пôдчасъ похоронôвъ будуть присутнй всѣ сенаторы, конґресмены, члены найвысшого суду, заграничнй послы, офіцеры сухопутного войска и маринарки та много вызначныхъ гостей. Нынѣ для чести памяти покôйного президента позамыкано всѣ склепы и застановлено всяку роботу. Урядъ президента обнявъ вже его заступникъ Roosevelt, котрый певно буде вести всю политику въ тôмъ самôмъ дусѣ, що и McKinley.

McKinley родивъ ся въ 1843 р. Бувъ учителемъ, потôмъ вступивъ до войска якъ простый жовнѣръ и бравъ участь въ цивільнôй вôйнѣ. Выйшовши зъ вôйска офіцеромъ, ставъ студіовати право и зôставъ адвокатомъ; бувъ за два роки прокураторомъ и за 14 лѣтъ посломъ до конґресу, потômъ служивъ довшій часъ яко ґовернеръ стейту Огайо, а въ 1896 и 1900 р. р. зôставъ выбраный президентомъ. McKinley бувъ не злый бесѣдникъ, се однакъ дивно, що въ часѣ, коли вôнъ самъ бувъ кандидатомъ на президента, майже нѣколи публично не бесѣдувавъ. Приватно мавъ се бути не злый чоловѣкъ, але якъ президентъ бувъ вôнъ лишь орудіемъ въ рукахъ капиталистичнои республиканьскои партіи, котра его на сей урядъ выбрала.

„Великій“ страйкъ сталевый вже скôнчивъ ся и то побѣдою тросту. Президентъ Шеферъ згодивъ ся на условія предложенй тростомъ ще 2 тыжднѣ тому назадъ а именно, що юнійными фабриками зôстануть лишь тй, що пôдчасъ страйку зовсѣмъ не робили, що вôдъ теперь не буде що рôчнои конференціи робôтниковъ и компанистôвъ для обговореня высоты платнѣ, що платня остане та сама на всегда, а если бы робôтники або компанія хотѣла еѣ змѣнити, то мусять повѣдомити про се другу сторону 90 днѣвъ напередъ. Робôтники довѣдавшись про таку »згоду« страшно невдоволенй и хто знае чи юнія сталевыхъ робôтниковъ не розлетить ся зовсѣмъ. Взагалѣ страйкъ цѣлый бувъ дуже глупо веденый. Всюды видно було непевнôсть и бракъ енерґіи проводирôвъ, а бракъ солідарности, и едности мѣжь робôтниками. Пôдъ тымъ взглядомъ тамтогорôчный страйкъ углярôвъ не дасть ся анѣ прирôвнати до сегорôчного сталевого. Оно и не дивниця. При углю робить велика сила Русинôвъ, Литвинôвъ, Словакôвъ, Полякôвъ, котрй довго зносять надужитя терпеливо, але коли вже станутъ до борбы, то ведуть еѣ зъ цѣлымъ затятемъ, не уступають нѣ на крокъ. Противно Американцѣ, що выдають всѣ грошѣ заробленй кождого мѣсяця и не мають майже нѣколи гроша вôдложеного на »чорну годину« — въ часѣ страйкôвъ першй пôддають ся. А въ сталевыхъ фабрикахъ робить взглядно менче »чужинцѣвъ« якъ при углю.

Несупокои въ полудневôй Америцѣ прибирають чимъ разъ грôзнѣйшу поставу, ба навѣть почалось явне воровате мѣжь Венезуелею а Коломбіею. Міністеръ Спол. Державъ Нау повѣдомивъ обѣ згаданй републики, що Спол. Державы будуть за всяку цѣну боронити невтральности перешійка панамского. Кажуть, що Спол. Державы хотять погодити обѣ ворогуючй державы.

Братъ хиньского цѣсаря принцъ Чунъ вже перепросивъ нѣмецкого цѣсаря за смерть нѣмецкого амбасадора. Теперь намѣряе вôнъ звидѣти головнѣйшй краѣ Европы и Спол. Державы.

Протоколы нарадъ мѣжь Хинцями а союзниками зôстали вже пôдписанй, а войска союзнй мали минувшого Вторника опустити палаты, святынѣ и публичнй мѣсця хиньскои столицѣ.

Въ Вашинґтонѣ почавъ ся минувшого тыждня судъ для розглянення взглядыхъ заслугъ адміралôвъ Шлея и Сампсона.

До выборчои ситуаціи въ Галичинѣ треба ще додати нечувано вороже выступлене польскихъ ґазетъ супроти всего, що руске. Они, гôршь псôвъ, такъ и кидали ся на нашихъ патріотôвъ, на духовеньство, на честныхъ выборцѣвъ, правыборцѣвъ и на цѣлый народъ. Нѣхто не смѣвъ постояти за належными собѣ правами, поучити народъ, анѣ аґітувати, бо сейчасъ обкидали его болотомъ. Радикалы, бунтôвники, гайдамаки, — горлали пôдъ небеса — вы хочете повалити стовпы теперѣшного ладу! Правительство и шляхта чистй наче кришталь, а цѣлу бѣду въ краю вы дѣлаете. Се тероръ зъ долины »на пале гайдамакуфъ«! — Ось вамъ и способъ бойованя польскои гакаты. Смѣхъ и встыдъ. Тй самй польскй гакатисты, о котрыхъ знае вже цѣлый свѣтъ, що страшно толочуть Русинôвъ; тй, котрй рабують насъ всякими можливыми способами; тй, котрй лишь кривдою, вôйскомъ и жандармами вôдносять побѣду при всѣхъ выборахъ; тй, котрй супроти насъ поводять ся правдиво по варварски, роблять ся невинными, обертають кота хвостомъ. А за той часъ, коли они такъ горлали, дѣяли ся по краю такй махерства тай надужитя, така крадѣжь найбôльшихъ правъ Русинôвъ, запорученыхъ конституціею, що волосъ встае на головѣ. Чи се шляхотна борба??

Лишь правдиво-поступовй польскй ґазеты, соціялістичнй и робôтничй (а тыхъ на жаль е не много) зовсѣмъ не шкодили Русинамъ, або явно боронили ихъ. Се мусимо признати, за що певно вôдвдячить ся имъ нашъ народъ въ догôднôй хвили.

Австрійска рада державна, якъ оповѣщують правительственнй орґаны, буде скликана на 22. жовтня с. р. Мае она дуже много до полагодженя, а въ першôй мѣрѣ мусить потвердити розпорядженя правительства, выданй на пôдставѣ славно-звѣстного австрійского § 14. Сей параґрафъ, чорна карта въ австрійскôй конституціи, деспотично правивъ державою черезъ цѣлый часъ парламентарныхъ безпорядкôвъ и готовъ теперь, коли рада державна буде слухняною, дôстати ордеръ заслуги... Звычайно — такй такихъ вывысшають.

Дальше прійде на порядокъ дневный буджетъ на 1902 рôкъ, проектъ закона о фаховыхъ спôлкахъ рôльничихъ и новый прасовый законъ. Той послѣдный, наколи-бъ бувъ ухваленый, принѣсъ бы найбôльше хôсна, бо мабуть нѣ въ однôй конституційнôй державѣ не ограничена такъ свобода прасы якъ въ Австріи. Невôльницею, мусить тамъ друковане слово бути пôдъ строгою контролею прокураторôвъ, котрй конфіскують все, що лишь имъ не до вподобы, а загалъ нѣколи не може прочитати нагои правды, не обвиванои въ папѣръ.

Зъ нагоды великихъ маневрôвъ французкои фльотилѣ выринуло въ Европѣ пытане, котра зъ державъ е теперь найсильнѣйшою на морю? Се пытане розберало множество людей, а зъ диспуты фаховцѣвъ и критики знатокôвъ можна ось що заключати: Найбôльше кораблѣвъ въ цѣлôмъ свѣтѣ все ще мае Анґлія, але наколи-бъ сейчасъ прійшло до вôйны мѣжь Анґліею и Франціею, такъ та послѣдна побѣдить. Правда, що французка фльотиля е о много менша, але она мае кораблѣ найновѣйшои системы, всѣ сучаснй улѣпшеня и вынаходы на поли маринарки, знаменитыхъ адміралôвъ, добрыхъ офіцирôвъ и морякôвъ. Анґліи того всего недостае, черезъ що подôбно якъ на сухопути, вже й на мори упадае еѣ повага.

„Не перепускайте якійсь часъ жадныхъ вѣстей зъ полудневои Африки“ — такій наказъ дало знову оногды анґлійске міністерство вôйны лордови Кіченерови и вôнъ точно его выповняе. Вже кôлька днѣвъ не продерлась звôдти нѣ одна вѣсть зъ выняткомъ его власныхъ рапортôвъ, до якихъ не можна привязувити великои ваги. Певнымъ е лишь се одно, що Буры бють ся дальше. О тôмъ можна довѣдати ся зъ помѣжь рядкôвъ Кіченеровыхъ донесень, хочь и якъ они обережно писанй. Пр. телеґрама зъ дня 11. с. м звучить: Ґен. Mathuen атакувавъ бурскихъ вождôвъ Ванъ Тондера и Делирея въ долинѣ Меріесъ. Вуры вôдступили, лишаючи 18 забитыхъ а 41 полоненыхъ. — Сю телеґраму треба такъ розумѣти: Англ. ґен. Methuen, котрый мае 50 тысячь войска, атакувавъ Бурôвъ, але не мôгъ имъ нѣчого зробити. Полягло досыть Вурôвъ, ще бôльше полягло нашихъ, (о котрыхъ встыдаю ся доносити) а наконецъ Буры подали ся въ безпечне мѣсце и роби, що хочешь... Инакше не можна розумѣти депешь Кіченера, бо вôнъ рѣшивъ ся не доносити правды. — Фактомъ е також, що кôлька желѣзничихъ поѣздôвъ упали опять жертвою Бурôвъ, а Анґлійцѣ не могучи обезпечити ся вôдъ сего, выдумали нове варварство. Пакують они именно до поѣздôвъ полоненыхъ бурскихъ жѣнокъ и дѣтей тай возять ихъ невѣвными, Вурами обсаджеными дорогами. Дѣлають они се въ тôй цѣли, щобы Вурамъ вôдобрати охоту нищити динамитомъ поѣзды, бо въ такôмъ разѣ наложать руку на найдорожшй собѣ ссобы. Та такй дѣла пятнуе весь цивілізованый свѣтъ, бо они не годнй »джентелменôвъ«.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Вересень.		
19	Ч.	+ Чуда Михаила
20	П.	Созонта, Макарія
21	С.	Рожд. Богородицы
22	Н.	16. Іоакима, Анны
23	П.	Минодоры
24	В.	Феодоры
25	С.	Автонома

— **Пошесть** на свинѣ появила ся въ полуднево схôдной Галичинѣ, въ наслѣдокъ чого замкнено торги и ярмарки для безрогъ. Въ мѣсточку Отиніи, де санітарна комісія казала мѣщанамъ стрѣляти зараженй безроги, прійшло було до явныхъ розрухôвъ. Ветеринаръ дôставъ штурханцѣвъ що ся влѣзло и теперь лишь своимъ ногамъ дякуе, що ще жіе.

— **Хемікъ** Л. Шульмаеръ и електротехнікъ Г. Рейцъ зъ Индіянополісъ, Инд. оголосили, що вынайшли способъ, при помочи якого будуть могли штукою выробляти правдивй діяменты. Складовй части тыхъ діяментôвъ суть такй самй якъ и правдивыхъ, черезъ що не будуть нѣчимъ рôжнитись вôдъ нихъ.

— **Вѣче** буковиньскихъ учителѣвъ вôдбулось при кôнци минувшого мѣсяця въ Черновцяхъ. На вѣчу було присутныхъ около 800 учителѣвъ, а раджено тамъ въ першôй мѣрѣ надъ полѣпшенемъ учительского стану и надъ реформою буковиньского шкôльництва.

— **Середъ** ясного дня, коли на небѣ не було нѣ однои хмарки, ударивъ громъ минувшои недѣлѣ въ великій костелъ нѣмецкихъ евангеликôвъ въ Ессідентъ, Мд. и знищивъ его до основъ. Католицкй фанатики трублять, що се кара божа на евангеликôвъ...

— **Зять** подротувавъ тещу. Вдова по Антонію Шипошѣ, Семерейскôмъ господарю на Угорщинѣ, не могла въ жаденъ способъ згодитись зô своимъ зятемъ Импоромъ Гайдошемъ. Теща любила напиватись и одного дня упившись розпочала сварку зъ зятемъ. Той, не надумуючись богато, повалилъ тещу на землю, проколовъ ѣй верхну губу, потôмъ спôдну, протягнувъ черезъ губы дрôтъ и такъ здротувавъ ѣй уста. Теща пôйшла зъ подротованымъ ротомъ на жалобу до сѣльского начальства, а опôсля до лѣкаря — и той ей роздротовавъ.

— **Чудернацкій** клюбъ завязавъ ся въ Джерзи Сити, Н. Дж. Называе ся вôнъ „West Bergen Bachelor Club“; належить до него молодѣжь мужеского пола, а цѣль ихъ — бойкотоване дѣвчатъ. Тутешнй дѣвчата ажь занадто дволичнй — такъ выразивъ ся предсѣдатель клюбу — вже ажь за много наводили ся насъ за нôсъ. Мы рѣшили не дати ся имъ, не мати зъ ними нѣчого до дѣла и минати зъ далека. Пôсля приписôвъ сего клюбу, не вôльно его членамъ сходити ся зъ дѣвчатами, говорити анѣ запріязнюватись. Хто переступить тй постановы, заплатить першій разъ 2 доляры кары, за другимъ разомъ буде выключеный зъ клюбу.

— **Фабрика** и маґазинъ пороху въ Овкландъ, Н. Дж., власнôсть American Shultze Powder Co. дня 12. с. м. вылетѣла въ воздухъ, въ наслѣдокъ ексцльозіи парового котла. Катастрофа приключила ся въ часѣ обѣду, коли робôтники розôйшли ся домôвъ, и сѣй обставинѣ треба завдячувати, що лишь 5 людей потеряло при тôмъ жите. Въ противнôмъ разѣ було бы упало жертвою кôлькадесять робôтниковъ.

— **Сільвіо Нодарі**, добре знаный еміґраційный аґентъ зъ Ґенуы, котрый не одного галицкого селянина запропаститъ въ бразилійскихъ вертепахъ, сидить теперь въ львôвскôмъ криміналѣ. Нодарі мавъ свое бюро въ Италіи, але бувъ австрійскимъ пôдданымъ. Недавно вôнъ приѣхавъ до родинного мѣста Градища въ Австріи, а ту его спôймано и обжаловано о наклонюване галицкихъ селянъ до еміґраціи. Актъ обжалованя проти него выготовлено въ Тріестѣ, але що всѣ свѣдки, въ числѣ 181 мешкають въ Галичинѣ, то Нодаріго спроваджено до Львова. Слѣпымъ орудіемъ въ рукахъ сего пташка бувъ галицкій селянинъ Василь Сѣдельникъ, котрого також спôймала жандармерія коло Каменки волоскои и всадила до »Ивановои хаты«. Незабавки вôдбуде ся розправа проти нихъ, яка певно много выяснить зъ исторіи галицкои еміґраціи до Бразиліи.

— **Зъ** Канады доносять намъ, що на кольоніи Gilbert Plains, кулявого мало що кулаками не попрощали, а его колеґа, котрый зъ нимъ бувъ, спухъ якъ баня вôдъ комарôвъ, поневже до хаты нѣхто не прійнивъ, отже въ поли пôдъ цельтою черезъ кôлька днѣвъ ночували.

— **Золотй** часы надходять мабуть для старыхъ женщинъ! Зъ угорского села Nagykarclya доносять, що тамъ старôй 78-рôчнôй бабѣ, вдовѣ по Ю. Папа, выросли 4 молодй зубы. Не одна молода женщина, котра мусить носити штучнй зубы, буде ѣй завидувати.

— **Неразъ** бувають люде дуже необережнй и платять за се житемъ. Таке стало ся и въ громадѣ Фізеръ на Угорщинѣ, де побережникъ Андрѣй Петрашь принѣсъ аршеникъ, щобы нимъ вытроѣти щуры, и поставивъ въ горнятку на вôкнѣ. Поставивъ тай пôйшовъ до своеи роботы, а жѣнка варила вечерю и казала донцѣ подати собѣ соли, що також була въ горнятку на вôкнѣ. Дѣвчина вмѣсто соли, подала матери горнятко зъ аршеникомъ, а та высыпала всю отрую до стравы. Опôсля сѣли обѣ и повечеряли. Коли побережникъ пôзно въ ночи вернувъ домôвъ, заставъ жѣнку и доньку вже неживыми.

— **Буря** на озерѣ Гуронъ знищила 9 рыбацкихъ кораблѣвъ. Бôльша половина зъ нихъ розбила ся коло побережного мѣста Портъ Гуронъ, Міч. дня 9. с. м.

Братъ смерти.

Такъ называють сонъ, але зовсѣмъ неслушно, бо сонъ не нищить тѣла, але скрѣпляе, освѣжуе и взмоцняе жите. Здоровый сонъ есть неоцѣненымъ добродѣйствомъ, особливо въ лѣтѣ, коли тѣло бôльше змучене якъ колинебудь и потрѣбуе передовсѣмъ скрѣпленя черезъ сонъ. Сонъ вôдганяе горячо, котрого наслѣдкомъ е значне ослаблене всѣхъ членôвъ чоловѣка, а часомъ и слабôсть, а що найменше склоннôсть до неи. Добрый сонъ есть отже не лишь милымъ вôдпочинкомъ, але конечно потрѣбнымъ дѣломъ до здоровля, а дае его певно Тринера Лѣчниче Гôрке Вино, що показалось всюды дуже пріемнымъ, смачнымъ и вôдсвѣжаючимъ. Се правдивый лѣтный напитокъ, що рôвночасно управильняе чищене и заживане и длятого лѣкарѣ поручають его тамъ, где есть потрѣбне скрѣпленe и уреґульоване орґанізму. Тысячѣ людей переконались о добротворнôмъ вплывѣ того знаменитого лѣку на ихъ устрôй и выдали о нѣмъ найлѣпшй свѣдоцтва. Вино, що вôдзначаесь тыми свойствами выробляе тôлько Jos. Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill., и нѣхто другій. Продають его въ аптикахъ, але не берѣть иншого кромѣ правдивого Тринера, котре едино ручить добрй наслѣдки при пріемнôмъ смаку, поправляе жолудокъ, вôдсвѣжуе тѣло и духа та спроваджуе добрый и здоровый сонъ.

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

„Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ »Р. Н. Союза«, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ	$2.00
„ „ „ пôвъ року	1.00
„ „ „ чверть року	50
„ „ „ оденъ мѣсяць	18
До старого краю на рôкъ	$2.00

Оплачувати ґазету треба все-да зъ горы (напередъ).

Адресъ:
„SVOBODA"
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або через експресовый або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офісѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѝ грошей дôстати.

БЕЗЪИМЕННЫХЪ ДОПИСЕЙ НЕ ПРИНИМАЄМО.

Хто хоче, щобы єго адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Черезъ нашу редакцію можна замовляти и пересылати грошѣ для всѣхъ старокраєвыхъ рускихъ ґазетъ и другихъ выдавництвъ.

Радуй ся Сіоне..!

Мадярска урядова часопись „Budapesti Hirlap", хляпнула, або — якъ то кажуть — пустила дневникарску качку, а за нею повторили другѝ часописи, що за старанемъ мадярского уряду, мають дôстати американьскѝ Русины апостольского вікарія. Вже знають навѣть имя кандидата на ту гôдность, яку мае посѣсти о. Евгеній Репакъ, професоръ богословія діецезіи пряшôвскои.

Правда, що за добрый той мадярскій рядъ, зъ-пôдъ котрого сотки тысячокъ Русинôвъ втѣкло до землѣ Вуйка Сема, щобъ не згинути зъ голоду!? Радуй ся и весели ся Сіоне!...

Радуймось и веселѣмъ ся, але добре придивѣмъ ся! Передовсѣмъ не всьо правда, о чôмъ вороны крачуть. Що тамъ десь меле ся, и то не вôдъ днесь, то знаемо, але также знаемо, що не зъ кождои муки бувае хлѣбъ. Для мене особисто, якъ также для загалу американьскихъ Русинôвъ есть рѣчею маловажною, чи прійде якій вікарій або навѣть епископъ, чи нѣ! Але припустѣмъ, що се правда, що дôстанемо апостольского вікарія зъ рамени мадярского а хоть бы навѣть австрійского ряду, то пытаюсь: чимъ буде той вікарій? Вôнъ буде представителемъ того ряду, якій ему дае утримане и прищѣпкою римокатолицкои орґанізаціи въ Америцѣ. А сли тѝ панове хочуть добра для рускои церкви, то чому не постарались вôдъ разу о руского епископа гр. кат. обр.? Чей чверть міліона Русинôвъ гр. кат. обр. въ Спол. Державахъ могуть зъ певностію мати свое епископство въ виду 14 архіепископствъ и 68 епископствъ римо-кат. обр., зъ котрыхъ деякѝ мають ледва по кôлька до кôльканайцять тысячь вѣрныхъ! Чому въ той справѣ мусять старатись свѣтскѝ уряды, а не духовнѝ власти, котрѝ суть до того покликанѝ? Чи предвиджують тѝ панове всѣ тѝ можливѝ наслѣдки такого залагоджуваня сеи справы? Припустѣмъ, що прійде ту апост. вікарій за старанемъ мадярского ряду и Русины зъ Угорщины его пріймуть, то пытане, що зробять галицкѝ Русины, котрѝ суть горожанами австрійскими, а не мадярскими? Припустѣмъ, що австрійскій рядъ ту вмѣшаесь на пôдставѣ австро-угорского дуализму та своею уніею попре унію Русинôвъ зъ Римомъ, и галицкѝ Русины прилипнуть до сего вікарія, то пытане, що зробять тѝ Русины, котрѝ суть горожанами вôльнои Америки? Чи — хорони Боже — та подвôйна унія не доведе ам. Русинôвъ до цѣлковитои дис-уніи? Се друге певнѣйше, якъ перше. Отже яку помôчь дадуть згаданѝ ряды свому вікаріеви? Чи може рядъ мадярскій пришле въ помôчь своихъ гузарôвъ, а рядъ австрійскій своихъ славныхъ жандармôвъ? Зрештою мелѣть, сли не хлѣбъ, то може хоть нляцокъ буде.

А що-жь амер. Русь на се? Она все свое, а те свое такъ выглядае: 1) нашѝ вôдносины днесь такѝ, що о нихъ нѣхто не може рѣшати безъ порозумѣня зъ нами, бо доведеною правдою есть, що всьо для насъ а безъ насъ — не для насъ; 2) амер. Русины зъ жадными рядами заграничными не мають нич вспôльного, а до рядôвъ мадярского и австрійского не мають найменшого довѣря, бо сли тѝ ряды въ себе дома позволяють нищити Русинôвъ, сли они не були въ силѣ обстати за вдовами и сиротами своихъ горожанъ, котрыхъ поубивали лятимерскѝ шерифы--розбишаки пôдчасъ страйку, то якимъ правомъ они мѣшають ся въ рѣчи не свои? — Решту доспѣвайте собѣ самѝ, а бôльше буде пôзнѣйше. Наразѣ ам. Русины хочуть знати лишь одно: чи думають рускѝ церковнѝ власти робити що вспôльного зъ нами для рускои церкви въ Америцѣ?

Ярославъ.

Слово на часѣ.

Вже отворено шкôльнѝ дверѣ и міліоны дѣтей спѣшить до нихъ кождого дня, щобы учитись. Мѣжь всѣлякими школами, якѝ отворено тутъ въ Америцѣ, есть и рускѝ школы. Але якѝ-жь они нужденнѝ! Средства тутешныхъ Русинôвъ за малѝ, щобы тѝ школы вôдповѣдали сякъ-такъ своѣй задачѣ, а однакъ и при нынѣшныхъ обставинахъ, если-бъ Русины розумѣли вагу и цѣну науки навѣть тѝ школы, якѝ вже маемо, могли-бъ приносити далеко бôльшу корысть, якъ они въ дѣйстности приносять. Найбôльшимъ каменемъ, що стоить на дорозѣ до розвою нашихъ школъ есть темнота родичѣвъ. Многѝ зъ нихъ все ще уважають себе и свои родины не за л ю д е й, а за людей »простыхъ«, а науку за рѣчь »паньску«. Если ихъ дитина не може стати попомъ, а бодай дякомъ, то и не варта еѣ учитись, бо се лишь проста втрата часу, — такъ розумѣють многѝ. Такѝ родичѣ повиннѝ памятати, що наука, се скарбъ неоцѣненый, а такъ певный, що его анѣ вода, анѣ огонь, анѣ жаденъ ворогъ забрати не може. Науки жаденъ хочь бы и найбôльшій маетокъ заступити не въ силѣ. Наука робить чоловѣка розумнѣйшимъ, лѣпшимъ. Черезъ науку чоловѣкъ пôзнае свѣтъ и людей, дбае лѣпше о себе самого, о свою жену и дѣти, стае лѣпшимъ мужомъ, вôтцемъ, товаришомъ, лѣпшимъ чоловѣкомъ. У людей ученыхъ не бачимо того грубіяньства, простацтва, піятики, нехарности по хатахъ, брудныхъ жѣнокъ и замазаныхъ, нечесаныхъ дѣтей, якъ се бачимо у людей темныхъ. Наука дае чоловѣкови лекшій спосôбъ до житя. Нашѝ люде длятого лишь роблять найтяжшу, найчорнѣйшу роботу и то за найменчу платню, що суть неученѝ, не посѣдають науки. Все то суть рѣчи правдивѝ, все то кождый може бачити власными очима, если лишь хоче на свѣтъ дивитись и порôвнати людей посѣдаючихъ науку зъ тыми, що еѣ не мають, або не хотять маги. А однакъ якъ мало Русины памятають на тое! Ѣсти, пити, приодягнути ся и мати где нôчь переспати — ось и вже все про що многѝ Русины старають ся. Та чи на тôмъ вже конець? И чи много рôжнить ся таке жите вôдъ звѣрячого? Тажь мы якісь люде, а люде повиннѝ всегда стремѣти до чогось вызшого, доскональшого, до того, щобъ стати чимъ разъ бôльше подôбными до своего сотворителя — Бога. Вôнъ наймудрѣйшій, а мы повиннѝ хочь мудрыми бути, вôнъ найлѣпшій, а мы повиннѝ хочь добрыми стати и т. д. А все то можливе тôлько черезъ н а у к у.

Длятого святымъ обовязкомъ кождого Русина есть дати науку своимъ дѣтямъ, посылати ихъ точно до школы. Розумѣе ся, що нашѝ рускѝ школы не дадуть ще дитинѣ всеи науки. Того не робить и не годна зробити жадна школа, бо наука е безконечна, чоловѣкъ мусить учитись до смерти. Але школа дасть дитинѣ ключь до науки, ключь до знаня при помочи котрого дитина може все дальше и дальше поступати, учити ся, пôдносити себе, ублагороднювати при помочи книжокъ, ґазетъ, читалень, бібліотекъ и т. д.; при помочи науки може зробити жите свое и другихъ людей лѣпшимъ, приемнѣйшимъ.

Нехай отже не буде рускои дитины, що не ходила-бъ до школы, нехай не буде рускихъ родичѣвъ, що занедбували-бъ свôй святый обовязокъ дати дѣтямъ науку. Нехай нѣхто не лакомить ся на пару долярôвъ, котрѝ дитина може заробити своими слабыми силами и принести до дому, анѣ не позваляе бѣгати дѣтямъ по улици въ часѣ призначенôмъ на науку. Хто такъ робить, сповняе тяжкій грѣхъ противъ своихъ дѣтей, своеи народности, противъ цѣлои людскости и самого Бога!

Еще о анархистахъ.

Минувшого разу писали мы коротко, що се за люде анархисты и чого они хотять. Такъ само писали мы, що дѣлять ся они на двѣ партіи теоретичныхъ и активныхъ.

Загаломъ беручи, наука анархистôвъ, що кождый чоловѣкъ повиненъ бути свобôдный дѣлати що хоче такъ довго, якъ довго не кривдить другого; дальше, наука про се, що суды, кріміналы, войско та всѣлякого рода правительства суть непотрѣбнѝ — не есть такъ зла, якъ на першій поглядъ выглядае, але злый есть спосôбъ въ якій они хотять дôйти до такихъ рѣчей. Они хотять знищити вôдъ разу старый порядокъ, що есть вытворомъ многихъ лѣтъ и завести новый, а се неможливо. Всюды въ свѣтѣ бачимо розвôй, поступъ до лѣпшого, хотяй и встримуваный часами бôльшими або меншими кроками взадъ. Розвôй такій, поступъ видимо въ науцѣ, релігіи, промыслѣ, людскихъ думкахъ и ихъ порядкахъ, словомъ въ цѣлôмъ людскôмъ житю. Ба не лишь въ людскôмъ житю, але вô всѣмъ, що живе видимо поступъ. Найлѣпше его видно въ природѣ. Вôдъ гôршого иде все до лѣпшого, вôдъ малого до великого, вôдъ менше досконалого до бôльше досконалого. Та активнѝ анархисты, здне ся не хотять сего видѣти, або такъ нетерпеливѝ, що хотѣли-бъ сейчасъ зъ нынѣшного несправедливого ладу на свѣтѣ, зробити справедливый. Они хотять вôдъ разу его змѣнити, а се выглядае такъ, якъ коли-бъ хто хотѣвъ, щобы мала дитина, що доперва народить ся, сейчасъ сама ходила, ѣла, одягала ся, умѣла читати, писати и т. п., або щобъ зъ зерна вôдъ разу выростало колосе безъ того, щобы лежати довгій часъ въ земли, кôльчити ся, рости.

Порядокъ, якого хотять анархисты, е можливый на свѣтѣ, але доперва тогды, коли люде пôднесуть ся далеко вызше вôдъ сего степени на якôмъ стоять теперь пôдъ взглядомъ науки и моральности, позбудуть ся всего, що низьке, пôдле, не гôдне чоловѣка — станугь правдивыми людьми. Тогды певно не треба буде судôвъ, арештôвъ, анѣ правительствъ, бо не буде кого судити та карати, анѣ слабшого боронити передъ сильнѣйшимъ, бо всѣ будуть робити добре.

Але поки-що до такого стану рѣчей ще досыть далеко и поки-що треба усѣмъ людямъ працювати безъ устану, щобы такій порядокъ мôгъ найскорше настати.

Кулѣ та бомбы до сего насъ не заведуть, противно они еще бôльше школы приносять якъ пожитку, бо взбуджують въ людяхъ звѣрскѝ инстинкты, та цофають справу назадъ вмѣсто посувати еѣ впередъ. Анархисты убили вже кôлькохъ »визначныхъ« людей, а що зъ того доброго вышло? Чи змѣнило се хочь въ дечôмъ теперѣшнѝ порядки? — Нѣ. Ось и послѣдна смерть McKinley-а выкликала тôлько лихо. Деякѝ люде хотѣли убійника лінчувати, пôдозрѣлыхъ многихъ людей о належность до анархистôвъ арештовано, а 3 панкôвъ зъ Чикаґо вызывали публично людей, щобъ тѝ помогли имъ тыхъ нещасныхъ арештантôвъ помордувати! Що бôльше, можемо сподѣватись невдовзѣ выданя правъ, пôсля котрыхъ анархистôвъ будуть строго переслѣдувати — а тогды кождого готовѝ назвати анархистомъ, хто не буде на руку капіталістамъ и ихъ прихвостнямъ — та переслѣдувати его всѣми можливыми способами.

Зъ сказаного выходить, що активнѝ анархисты, хотяй ихъ остаточнѝ цѣли и не суть злѝ — уживають недобрыхъ средствъ до ихъ осягненя. Въ виду сего тѝ люде, що працюють надъ усвѣдомленемъ своихъ братôвъ надъ пôднесенемъ ихъ до людскои гôдности, хочь и не такъ славнѝ якъ анархисты, що убивають цѣсарôвъ та президентôвъ, то однакъ для добра загалу людского роблять далеко лѣпшу и корыстнѣйшу роботу, якъ активнѝ анархисты.

?

Практична школа.

(Урывок після R. Blatchford-a.)

(Конець.)

Які-ж наші потреби тіла а які духа? Тілесні потреби суть двоякі: здоровле і добробит. Духові потреби суть троякі: знане, утіха товариство. Розважмо перше тілесні потреби, а найдемо, чого вимагае добре тілесне здоровле. Найголовнійшою річчю для здоровля есть чистий воздух, чиста вода, достаточна пожива, чистота, рух, відпочинок, теплота і свобідна гадка. Головними перешкодами до здоровля суть: не чисте повітре, не чиста вода, зле недостаточне поживліне, не чистота, обжирство, піяньство, розпуста, тяжка праця, жажда відпочинку і трівожна гадка.

Певна ознака доброго здоровля есть фізична сила і краса. Подивись на грецкого силача-атлета а на новочасного невільника, а побачиш правду. То суть факти. Кождий доктор або учений, артист або силач потвердить сказане.

Тепер покажу тобі, що ніхто з нашого народу не живе натуральним здоровим житем. Покажу тобі, що майже кождий чоловік міг би бути здоровший, красший і сильнійший, як ним нині е і покажу тобі, що міг би два рази тільки жити як нині.

Дальше добробит. Суть чотири річи, котрі потрібні до удержаня жити в цивілізованій суспільности: 1) пожива, 2) убране, 3) хата, 4) опал. Усіх сих річей уживати треба умірковано. Достаточно ліпше чим богато. Виставне жите есть зла і недобра річ. Звістно, що кождий, хто приспособлюе ся на силача, або такого, щоби міг знести усе, приймае тільки чисту здорову поживу, робить вправу і відпочивае. Весляр, бігун, або іншого рода силач ніколи не думае о черепаховій зупі, о паштетах та шампанах. Знов тверджу, що ніхто не зібе моїх фактів. Тепер покажу тобі дальше, що нарід зле одягаесь, зле живать ся і зле мешкае. Деякі мають ся ліпше, але більшість мае менше як треба для них, і що четвертою частию нинішної праці з'уживаної на наше жите, можна би ліпше удержане мати і подостатком усего.

Які-ж наші духові потреби? Они суть: знане, утіха і товариство.

Знаня маемо численні галузи а всї они суть чаруючі. Астрономія, фізиологія, ботаника, хемія, се сухі слова і заказані для такого, котрий о сім не знае нічо, але для тих, що сего ся учили, суть більше чаруючими, більше проникаючими і більше чудними, як романи. Але все те лиш одна галузь знаня есть література, история, чужі краї і народи. суть язики і права і фільозофія інтересуюча нас. Соломон сказав, що мудрість цінній̆ша від рубінів. Єсть ще і друга вартість знаня, котра дае нам можність помагати нашим товаришам і оставити сьвіт ліпшим, як ми его застали.

Утїх маемо легіони: прогульки, веслярство, плаване, гра в пилку; суть штуки, драми, краса природи, подорожи і пригоди. Самі слова не в силї представити усї утїхи. Сама музика есть так цінна, що за жадні скарби сьвіта не дасть ся набути. Ріжнородність чистих і здорових утїх есть нескінчена.

Тепер що до товариства. Понимаю через се всї утїхи, яких можем дійти через товариство в любви, в приятельстві і в родинній звязи. Знайдемо тут найліпші, найсолодші розкоші, які може жите дати.

Тепер же ти мій друже е практичний та з розумом чоловік. Зволь придивитись сам на себе і подумати і сказати мені, яка участь в уживаню всего сказаного припадае на цілий нарід, а взглядно, яка участь на велику масу робучого люду? Скілько пересічно одиниць з робучого люду користае з знаня культурного, з відомости і штуки, музики і драми, з літератури і поезиї, з забави і вправ, з подорожей і зміни місцевостей? Дуже добре знаеш, що з тих усіх річей людови робучому дуже мало дістае ся і знаеш, що як щось їм впадесь, то лишь меншої вартости.

Отже кажу тобі тепер, що робучий люд не дістае достаточно анї річей потрібних для его тіла, анї для духа, що анї з одного анї з другого не дістають що найліпше — а не дістають, бо не мають анї грошей анї нагоди потрібних до утїхи.

Скажу тобі дальше, щоби люд повинен мати а навіт більше як ему треба того усего, тай спробую тобі показати, яким способом. Часто чуемо, мій друже, про борбу за бит, за жите, істноване. Я кажу, що сеї борби не треба. Показав-ем чого треба, щоби веселе та приличне жите мож провадити і кажу, що те усе мож легко і подостатком набути. Єсли би нарід справедливо був з'орґанізований і попроваджений, міг би спродуковати в краю все те, чого ему треба при меншій праци. Робота мае заспокоїти потреби тілесні та духові, котрі суть дуже малі. Найголовнійші річи в житю суть: знане, штука, випочинок, товариство, любов, а се усе дуже дешеве, значить, набувае ся малою працею. Пощо-ж борби за істноване?

Думаю, що ясно і практично поговорив ем. Я не вдоволяюсь красним писанем, не надужавав слів, а лише держав ся фактів.

К. Іеник.

Дописи.

Зъ Cohoes, N. Y.

Хто хоче роботу на колеѣ дôстати и робити, то най зголосить ся або прійде до п. Феця Волка 2613 3d Ave., W. Troy, N. Y., а вôнъ кождому порадить и до роботы запровадить. Компанія ґварантуе на 3 роки роботу по $1.50 денно.

Хто не мае роботы, то най прійде до насъ до Ню Йоркъ стейтъ, а ту роботы по уха и лѣпша, якъ у майнахъ и безпечна. Братя Русины, не ходьте вѣчно по пôдъ землю, що свѣта не видите.

Въ Cohoes, N. Y. робота вже розпочалась у вовняныхъ фабрикахъ, бо вже горячо минуло.

На другій мѣсяць маемо тутъ въ Cohoes, N. Y. заложити мѣсцеѣый »Р. Н. Союзъ«. Ану братя всѣ изъ околицѣ прійдѣть тай приступѣть до нашого »Р. Н. Союза«, бо се есть правдива орґанізація для всѣхъ Русинôвъ, що жіють на вôльнôй американьскôй земли. Мітинґъ вôдбуде ся пополудни 6 го октобра с. р. пôдъ числомъ 74 Champlain Str., Cohoes, N. Y. у п. Е. Михаляка.

Принимати будемо б е з ъ в с т у п н о г о.

Тôлько 70 цнт. на мѣсяць коштуе, а за те вже чоловѣкъ и жена заасекурованѝ: жена дôстане $600 за мужа, а мужъ за жену $300. Где вы чули, щобы котра орґанізація таку суму платила за 70 цнт., якъ нашъ »Р. Н. Союзъ«? А мы платимо. Длячого то такъ? Длятого, бо мы Русины, добрѝ люде. То жь всѣ приступайте, мужѣ, жѣнки, хлопцѣ, дѣвчата и дѣти. И то безъ вступного въ мѣсяцю октобру.

Желаю всѣмъ всего добра.

Петро Ґрасимовичь Рончковскій, членъ „Р. Н. Союза."

Зъ Winnipeg, Man., Canada.

Въ числѣ 35. »Свободы« знайшовъ я допись »Якъ жіють новѝ галицкѝ еміґранты въ Канадѣ«, котру написавъ польскій пôпъ Фр. Ольшевскій, въ Beaver Lake, Alta, Canada.

Не лишь я, але всѣ Русины зъ Альберты знають дуже добре здôбности Ольшевского и знають о его стараню о народъ. Коли мышь вылазить зо своеи норы? — тогды, коли кота не чуе. Подôбно и пôпъ Ольшевскій. Вôнъ бувъ дуже маленькимъ, коли въ Альбертѣ ще знаходивъ ся о. Заклиньскій. „Księże dobrodzieju! Ksiądz dobrodziej wysoko uczony, umie ślicznie i mądre mówić kazania — ja nie wartuję nawet być dobrym sługą waszym!" Суть то слова, котрѝ неразъ кс. Ольшевскій до. о. З. говоривъ. Неправдою есть, щобы о. З. поробивъ згôршеня межи народомъ и его розлютивъ. А що говоривъ людямъ, абы въ духовныхъ потребахъ удавали ся до свого священника а не до иншого, то длятого робивъ згôршене?! Также неправду каже Ольшевскій, щобы Русины въ Альбертѣ були такъ широко порозкиданѝ. А вже дуже се дивно выглядае, що зъ такъ маленькихъ доходôвъ кс. Ольшевскій мôгъ розпочати будову, котра бъ служити мала на каплицю и мешкане, — але знаете яке мешкане? Мае въ нѣмъ бути 24 покоѣвъ..., такъ то розумѣю! Зъ всего видно, що кс. Ольшевскій таки вже и поза нору спацеруе, а доки о. Заклиньскій бувъ

въ Альбертѣ доти Ольшевскій сидѣвъ тихо. И не тôлько „Naród Pol-ki", але нѣхто не знавъ, що якійсь ksiądz Olszewski истнуе въ пустыняхъ канадійскихъ.

Таке то, братя Русины, въ Канадѣ! Хто не хоче, то пазурами по нашôй головѣ драпае. Кобы то вже намъ разъ розумъ и сила, щобы мы вже не дались по головѣ драпати, а вôдогнали непрошеныхъ опѣкунôвъ на всѣ вѣтры! Ажь тогды певно буде гараздъ. Б. В.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА."

Хотячій приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касієра:

Alex Shlanta,
Postmaster.
MAYFIELD, PA., Lack. Co.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

D. D. Pyrcz,
P.O. Box 355,
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Хто бы бувъ покривдженый вôдъ котрого зъ урядникôвъ »Союза«, нехай пише до предсѣдателя:
REV. A. BONCHEVSKY, 10 May str. Ansonia, Conn.

До братствъ „Р. Н. Союза"!

Братя! „Р. Н. Союзъ" приймае въ члены безъ вступного въ Октобрѣ. Всѣ, котрі ще не переступили 35 року житя, а суть здоровй и чесні, зôстануть принятй безъ вступного; маючй бôльше якъ 35 лѣтъ, за половину вступного. **Всѣ нашй братства зволять принимати членôвъ въ Октобрѣ такъ само безъ вступного.** Дѣлайте вспôльно, бо въ тôмъ наша сила. и стараймо ся притягнути якъ найбôльше членôвъ въ нашй ряды.

Ansonia, Conn. 10. Септ., 1901.

Ант. Бончевскій, предсѣдатель.

Справоздане касове „Р. Н. Союза" за мѣсяць Августъ, 1901.

Ansonia, Conn. Братство св. Петра и Павла	$33.90
Auburn, N. Y. Бр. св. О. Николая	8.32
Belle Vernon, Pa Бр. Пр. Богородицѣ	30.35
Buffalo, N. Y. Бр. св. Іоана Хрестителя	15.94
„ Члены	6.30
Breslau, Pa. Бр. св. Андрея	19.50
Charleroi, Pa. Бр. Сошест. св. Духа	39.64
Cleveland, O. Нове братство	7.60
Eleonora, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	27.66
Elmira Heights, N. Y. Бр. св. Арх. Мих.	13.05
Glen Lyon, Pa. Бр. св. Петра и Павла	11.95
Homestead, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	12.68
Irwin, Pa. Бр. св. Мих. Арх.	6.30
Jessup, Pa. Бр. св. Петра и Павла	22.23
Jersey City, N. J. Бр. св. Петра и Павла (юн. и юл.)	207.64
Lansford, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ (юл.)	139.14
McAdoo, Pa. Бр. Покр. Пр. Богородицѣ	38.47
Mayfied, Pa. Бр. св. Кирила и Методія	42.97
„ Бр. св. Іоана Хр.	46.92
„ Бр. св. Бориса и Глѣба	7.63
„ М. Р. Н. С.	22.72
Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Димитрія	49.50
„ Бр. св. Петра и Павла	39.85
Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. Илiи	5.00
Northampton, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ	65.79
Old Forge, Pa. Бр. св. О. Николая	4.16
„ М. Р. Н. С.	—
Olyphant, Pa. Бр. св. Іоана Хр.	86.65
„ В. Фекула	1.40
„ Д. Мурдза	1.40
Pittsburg, Pa. Бр. св. О. Николая	217.05
„ Бр. дѣвоче	—
Priceburg, Pa. Бр. св. Василія Вел.	40.00
Plymouth, Pa. Бр. св. Петра и Павла	17.33
„ нове братство	3.47
Passaic, N. J. Бр. св. О. Николая	20.20
„ Члены	5.60
Rhone, Pa. Бр. св. Спаса	13.80
Sayre, Pa. Бр. Благовіщеня Пр. Бог.	
Scottdale, Pa. Бр. св. Іоана Хр.	24.56
Shamokin, Pa. Бр. св. Йосифа	9.56
„ Бр. св. Кир. и Мет.	19.10
Shenandoah, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	36.63
St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богор.	32.86
St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Мих.	40.45
Soldier, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	—
Scranton, Pa. Бр. св. Илии Прор.	—
Syracuse, N. Y. Бр. св. АА. Петра и Павла	13.86
Simpson, Pa. Бр. св. Василія Вел.	37.28
Trauger, Pa. Бр. св. Петра и Павла	16.80
„ Бр. св. Іоана Хрестителя	33.52
Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая	8.83
Waterbury Conn. М. Р. Н. С.	17.50
Whitney, Pa. Бр. Трехъ Святителей	15.26
West Pawlet, Vt. Бр. Покр. Пр. Бог. (юлій)	16.60
Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.	32.35
М. Куриловъ (Chicago, Ill.)	2.10
New Kensington, Pa. Бѣднякъ П.	3.00
Nelson Mills, Pa. П. Жидякъ	4.20
Дуда Ив. (Arnold City, Pa.)	4.00
Разомъ:	$1719.57
Було въ касѣ	$12686.28
Доходъ въ Августѣ	1719.57
Всего доходу въ Августѣ	$14405 85
Розходъ въ Августѣ	764.61
Остае въ касѣ	$13641.24
Зъ того депозитовъ	$2563.54
Фондъ желѣзный	8974.88
Фондъ розпорядимый за Августъ	$2102.82

Братства зъ Sayre, Pa., Soldier, Pa., Scranton, Pa., и „М. Р. Н. Союзъ" зъ Old Forge, Pa. надослали гроші пôзнѣйше, вже по замкненю рахунку, отже будуть оголошені въ слѣдуючимъ справозданю.

Алек. Шлянта, касієръ. Д. Д. Пирчь, секретаръ.

НОВИНКИ.

Дôстане безплатну пораду.

Кождый, хто мае яку справу до суду въ старôмъ краю, и напише до головного уряду Руско Народного Емиґраційного Дому въ Америцѣ на адресу: REV. N. PIDHORECKY 21 SUSSEX STR., JERSEY CITY, N. J.

Руско-Народ. Емиґраційный Дôмъ мае своего руского адвоката въ краю.

— **Правдиве** польоване на анархистôвъ почало ся въ Америцѣ вôдъ дня 6. с. м. то е вôдъ часу, якъ Чолґошь стрѣливъ до президента. Арештовано звѣстну анархистичну аґітаторку Ему Ґольдманъ. познѣйше 12 анархистôвъ въ Чікаґо, кôлькохъ въ Бофло, Ню Йорку, Петерсонъ, Пітсбурґу и пр. Всѣ великй паны, высокй урядники, фабриканты, капіталісты и духовеньство кричать, щобы ихъ безпощадно нищити, бити, роз пинати.. Не знати лишь, що тй панове гадають зробити зъ конституціею Спол. Державъ, котра всѣмъ признае неограничену волю.

— **275** воякôвъ занедужало въ McPerson, Ga. по зъѣдженю мяснои потравки, яку собѣ зварили. Всѣхъ вôдставлено до шпиталю, а лѣкарѣ говорять, що 4. зъ нихъ умре.

— **Галицкій** митрополитъ посылае до Америки свого писара о. Жолдака мадярске правительство о. Репака, а Римъ о. Гр. Левицкого. Благодати сыплють ся якъ зъ рукава. Next ? !...

— **Въ Ню Йорку** появилась книжка: »Мудрий Монах і Цар Микола П.« Исторична поема. Посвящаеть ся Ветерану Коммунізма Петру А. Кропоткіну. Написав Омелян Прозора. Выпускъ 1-й. Ціна 25к.—15с. 1901. р. Copyright by Emile Prosora.

— **„Еще** у насъ кулѣ зробленй на Гумберта. И на Угорщину ще спровадимо жалобу«. Такъ кôнчить ся оденъ листъ, найденый мѣжь паперами анархіста Антона Таша, котрого дня 2. с. м. арештовано въ Дебрецинѣ. Сей именно, якъ мы доносили въ ч. 36. нашои ґазеты, хотѣвъ забити австрійского цѣсаря.

— **Выявило** ся теперь, що розбишаки, котрй минувшого тыждня задержали желѣзничій поѣздъ коло Texarkana, Ark. забрали зъ касы почтового ваґона 50 тысячь долярôвъ. Мимо всякихъ можливыхъ способôвъ, не можуть ихъ нѣякъ спôймати.

— **200 майнерôвъ** въ Jeddo, Pa. (нашй люде звуть Дзядо) присягнули вôдъ горячихъ напиткôвъ. До сего намовили ихъ жены.

— **Деякй** польскй ґазеты и „Slovenske Noviny" зъ Hazleton, Pa. хотять на ґвавтъ зъ Л. Чолґоша. убійника президента, зробити Русина. Та скажемо имъ, що не знають нѣчого о свѣтѣ божôмъ, мають злй информаціи и пишуть дурницѣ. Л. Чолґошь е Полякъ, роджений въ Америцѣ, въ Detroit, Mich., а его отець, Полякъ зъ пôдъ прускогo забору. Павло Чолґошь ще жіе на фармѣ коло Cleveland, Ohio. Се незбитй факты.

— **Всѣмъ** Русинамъ, що знають анґлійску мову, а хотѣли бъ запôзнатись докладно зъ правами Пенсилвеніи, радимо прочитати собѣ дуже приступно написану книжку пôдъ заг. „The Pennsylvania Citizen." Набути еѣ можна у R. L. Myers & Co., Harrisburg, Pa.

— **Міліонеръ** Г. О. Armour, властитель найбôльшихъ ятокъ (рѣзницъ) на свѣтѣ, названый королемъ рѣзникôвъ. померъ наглою смертію въ Саратоґа, Н. Й., де приѣхавъ бувъ зъ Чікаґо на лѣтный побутъ.

— **Великій** огонь повставъ дня 11. с. м. въ складахъ трену на полудневôй части мѣста Ст. Джонъ въ Новôй Фундляндіи. Огонь не можна було угасити черезъ цѣлый день. а шкоды, якй вônъ заподѣявъ доходять до 5,000,000 доляр.

— **Самоѣздôвъ** (автомобилѣвъ) стали уживати въ мѣстѣ Чикаґо до розвоження почты зъ дуже добрыми наслѣдками, а въ Парижи послугуесь ними огнева сторожа.

— **Много** псôвъ, худобы и двохъ людей покусавъ скаженый песъ, якій передъ кôлькома днями появивъ ся въ околици Прайсбурґъ, Па. Нашй люде, котрй тамъ мешкають повиннй мати ся на бачности.

— **„Чи правда?"** Сим посьвідчаю, що дня 3. септембра я получив з редакциї »Свободи« $10.00, за які дуже дякую і заявляю, що употреблю ці гроші на благо народа! Омелян Прозора, 142 E. 4th Str., New York.

— **Если** котра зъ канадійскихъ кольоній потребуе анґлійско-руского учителя, нехай пише до мене:

W. B. CICHOCKI,
222 Stella Str.,
Winnipeg. Manitoba.

— **Оголошене.** Теперѣшна адреса о. Пôдгорецкого есть:

REV. N. PIDHORECKI
21 Sussex Street,
JERSEY CITY, N. J.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

T—AM SEPT. 13. Руської істор. бібл. т. 7 і 8, Н. Т. і Ш. 1899: 1) Суспільні верстви Гал Руси XIV.—XV. С. Ів. Линниченка; 2) Внутрішній стан західно руської церкви в Польско-литовській державі в кінці XVI. ст та Унія. Ор. Левицького; 3) Нарис становища православної церкви на Україні від половини XVП. до кінця XVШ. ст. Вол. Антоновича К. 20, p. 14.

SEPT. 18, І хто-ж вона була, оповідання М. Слободівної, 1901. К. 10, p. 4

SEPT. 23, Початок родини,-прив. власности і держави, Фр. Енґельса. У. Р. В. С. 1900, К. 12, p. 4.

SEPT. 28, „Багацько галасу з нечевля" др. Шекспіра У. Р. В. С., 1901, К. 10, p. 4.

ПУБЛІКА.

Написав Максим Ґоркий.

Сільскою дорогою, вздовж білих хиж. посувавсь супроводжений диким витем чударний похід.

Збита маса народу котилась вперед — наче велика филя — а перед нею ступав коняка, предивносьмішна шкапа. Сумно тримав голову спущену; коли підносив передну ногу, то кивав головою так дивно, як би хотів впакувати еї в порох на дорозї, а коли підносив задну ногу, то цілий зад тіла спускав ся, і тогди здавалось, що коняка мусить впасти.

До переду воза привязана посторонком за рамена мала, вся гола жінка — ще дївчина майже. Она йшла одиночком — звернена на ліво; голова — обвита густим, темно-ясним, скудольченим волосем, — була піднесена і троха закинена взад, вибалушені широко очи гляділи в даль стовпуватим зором, в якім не пробивалось нічого людского... Ціле еї тіло покрите синими і червоними плямами, округлими і подовгастими смугами, ліва дївоча грудь була скалічена, а кров капала на діл... Вздовж тіла і лівої ноги аж до коліна кров творила пурпуровий ремінь, який змішаний з порохом, засихав на нозї в грубу поволоку. Виглядало, наче б з тіла жінки вирвано довгий і вузкий пояс і довше обибано бичем еї тіло — оно було цілком сине і напухле.

Малі і кушляві ноги жінки взбивали порох, тіло страшно скручене заверталось, і годі було поняти, для чого оно не повалилось на землю, а штельгукало по дальше поуз воза по порошній і огрітій земли...

На возї стояв рослий хлопиця в білій сорочці і чорній баранковій шапці на голові; з під шапки звисали кучми рудого волося; в одній руці держав поводи, а в другій батіг, яким рівномірно на переміну шмигав то по хребті коняки то по тілї жінки... Очи рудоволосого хлопиці підійшли кровю і блищали злобно-радісним огнем: краска волося робила зеленаво забарвлені очи ще більше визначними. З під закочених рукавів визирала пара сильних, мускулярних рук, що густо обросли червоним волосем; его уста отверті, білі острі зуби блискали і від часу до часу він кричав коноводским голосом:

»Вперед — відьмо! Гаа-а! Гоп! Ага! На маеш ти-и! — Добре так, братя!«

А з заду за возом з жінкою товпила ся маса людей і кричала, вила, свистала, сьміялась, сьпівала, юдила... Хлопці-уличники бігли — ту й там вискочить один перед другого і накликуе до жінки безвстидні слова, опісля сьміх товпи виріжняесь понад всьо інше, навить понад острий свист батога в повітрю... Жінки бігуть з зворушеними лицями і цікавими очима...... Мущини йдуть позад і викрикують огидні слова до стоячого на возї.... він обертаесь до них і сьміесь, отвираючи широко уста..... потім наступае удар по тілї жінки.. довгий і тонкий батіг обвинув еї плечі і прилип попід руками... жінка кричить, корчучись...

Кінь став, але в тій хвили рушив знов, а обтовчена баба ступала дальше із возом. Відолашна шкапа ступала повільно, кивала головою, наче-б хотіла сказати:

»Як огидно бути худобиною! Однак можна бути примушеним брати участь в низшим стані!«

А небо, те полудневе небо, було зовсім погідне — жадної хмарки не побачиш, а літо розпустило свої богаті розпалені лучі...

* * *

Списав я се не як образець, що мае представляти переслідоване пророка, котрий нічого не значить в своїй вітчині, — ні, на жаль ні! Щось подібного зветь ся »публіка«. Так карають мужі своїх жінок, сли они йім спроневірять ся. Се образок звичаевий і уживаний людом — і я его бачив 15. липня р. 1891 в селї Кандибівка, ґубернії херсоньскої.

(Після російского аб.)

Дещо з історії

российскоі православноі місиї в Америці.

V.

FROM SAN FRANCISCO „EXAMINER", JUNE 12, 1891.

Horrible tales of cruelty to the Russian Church students.

The officers of the Society for the Prevention of Cruelty to Children, have at lenght decided to make an investigation into the management of the Greeco-Russian Seminary at 1713 Powell Street, near Filbert. For a long time past — in fact, since the church was badly gutted by fire, nearly two years ago — there have been rumors that the management of the seminary is not what it should be, and that the young boys brought here from Alaska to study and fit themselves for the ministry have been cruelly and inhumanly ill-treated.

. . . .

The arrest was the outcome of a series of troubles that, during several years past, have distracted the peace of the Russo--Greek Church. Vlademir,' the Bishop of Alaska and the Aleutian Islands, has never been popular with his parishioners. Stories of his conduct with teachers and students in the seminary leaked out, and a clique of Russians, headed by Nicolas Fedoroff and Dr. Nicolas Russell, proceeded to make things lively for the Bishop, whose baptismal name is Vasilii Sokolovski. He was charged with being arrogant and despotic and a disgrace to religion; inasmuch as he has committed crimes so revolting that they could not even be hinted at in a public print.

Страшні оповідання о жорстокости взглядом студентів российскоі церкви.

Урядники товариства задля обезпеки дітей від жорстокости, постановили вглянути в управу грецкороссийскоі семинариі на Powell Str. ч. дому 1713, близько Filbert. За довгий час особливо-ж, від коли огонь випалив церков, значить від двох років, носились чутки, що управа семінариі не есть такою, як повинна бути, та що молоді хлопці привезені сюди з Аляски вчитись і приготовлятись до сьвященичого звання суть люто і не по людски трактовані.

. . . .

Арештоване есть вислідком цілого ряду клопотів, що, через минулі літа, ворушили спокій российско-грецкоі церкви. Володимир, епископ аляскинський і алеутских островів, ніколи не мав миру між своіми парохіянами. Історії о його поведеню з учителями і студентами в семинариі виплили на верх, і громадка Росиян, під проводом Миколи Федорова і д-ра Миколи Роселя, почали братись на добре до епископа, котрого хрестне імя есть Василь Соколовский. Його обжаловано, що він надутий, деспотичний і приносить нечесть релiґії; бо-ж і поповнив він злочини так потрясаючі, що о них хоч би натякнути, неможливо в публичнім друку.

ВАЖНЕ!

Братство св. Ар. Михаила въ St. Louis, Mo. буде принимати новыхъ членôвъ при $1.00 вступного, дня 6 го Октобра. На тôмъ мітинґу буде ся такожь принимати до »Р. Н. Союза« новыхъ членôвъ вôдъ 1 до 35 лѣтъ цѣлкомъ безъ вступного, а вôдъ 35 до 45 лѣтъ за пôвъ вступного.

Григорій Копча, секр. братства и „Р. Н. Союза."

oc3

— **Где есть?** Марушка Головенька, родомъ зъ Ветлина, ярославского повѣту въ Галичинѣ. Пôшла вôдъ свого вôтця Миколы, що живе въ Йорктонѣ, вже два роки тому назадъ и не знати где ся подѣвае. Хто бы знавъ о нѣй, нехай дасть знати на адресу

NICHOLAS HOLOVENKA
Yorkton, Assa, Canada.

310

— **На продажь.** Два дуже добрй проперти за тану цѣну на Гил стріт въ Олифантѣ. Голоситись до асекураційного офису братôвъ O'Malley надъ Шпиномъ 1 го або 2-го октобра. 3?6

Свобода слова и дѣла

Мати: — Деню, ты шибенику якійсь, чому не колышешь дитину ?! Черезъ еѣ крикъ я не то що, але й ґазеты вже прочитати не можу. Йди сейчасъ колысати !

Малый Деньо (зъ плачемъ): — Ой, йой, йой, бу-у-у, я не буду колысати!

Мати: — Чому, когутяча вѣро ?

М. Деньо: — Бо я при колысаню вашои дитины не маю нѣколи, такъ въ Спол. Державахъ запорученои свободы слова и дѣла.

Мати: — Якои-жь свободы слова и дѣла тобѣ треба ?

М. Деньо: — Такои, що якъ бы я того крикуна добре посваривъ, а опôсля и выбивъ, то вônъ затихъ бы й безъ колысаня... ч.

ВСЯЧИНА.

Лінчь.

Сли кажемо, що чоловѣкъ есть »звѣря розумне«, то многй за те гнѣвають ся, мѣжь тымъ якъ суть люде, котрй навѣть того имени не гôднй, а повиннй бъ зватись нерозумными звѣрятами. Въ житю многихъ людей суть хвилѣ, въ якихъ гине всякій слѣдъ людскости, а показуесь справдѣшный звѣрь безъ слѣду розуму. Ту черту звѣрскости знаходимо также у певныхъ групъ людей, племенъ а навѣть цѣлого народу. У Американцѣвъ такою чертою есть лінчь. Розумѣесь, сего не можна сказати о всѣй суспôльности Сполученыхъ Державъ, але часте уживане сеи кары, якою розюшена улична товпа оказуе свою силу и житє близьного робить для себе веселою забавкою безъ всякого суду та права, есть сумнымъ докавомъ одичѣлости.

Лінчь, се кара смерти, викопана товпою надъ близьнымъ безъ суду за якусь провину. Звычайно вôдбуваесь такъ, що жертву вѣшають на деревѣ або привязують, а опôсля — робляче собѣ забавку — стрѣляють до неи, доки не подѣравлять кулями якъ решето. Що при такôмъ актѣ треба мати замѣсть нервôвъ мотузе, то певно. Але лінчѣ вôдбувають ся и въ иншій способъ.

Часопись Chicago Tribune, котра нотовала майже 20 лѣтъ всякй лінчѣ, подае власне статистику сего злочину. Вôдъ року 1880 до найновѣйшихъ часôвъ впало жертвою лінчу 3130 осôбъ. Хоть згадана часопись нотовала всякй лінчѣ дуже старанно, то все таки заходить питане, чи всѣ они дôйшли до вѣдомости публичнои?

Майже въ кождôмъ стейтѣ и теріторіи Сполуч. Державъ знаходимо жертвы лінчу. Спись выходить за сей часъ такій:

въ	Mississippi	злінчовано	253	осôбъ
„	Texas	„	247	„
„	Louisiana	„	221	„
„	Georgia	„	219	„
„	Alabama	„	210	„
„	Tennessee	„	169	„
„	Arkansas	„	156	„
„	Kentucky	„	130	„
„	Florida	„	109	„
„	S. Carolina	„	84	„
„	Virginia	„	78	„
„	Missouri	„	65	„
„	Indian Territory	„	53	„
„	N. Carolina	„	52	„
„	Oklahoma	„	36	„
„	Indiana	„	36	„
„	West Virginia	„	35	„
„	Kansas	„	35	„
„	Nebraska	„	33	„
„	Colorado	„	30	„
„	Wyoming	„	29	„
„	California	„	27	„
„	Montana	„	22	„
„	Idaho	„	20	„
„	Maryland	„	20	„
„	Arizona	„	17	„
„	Washington	„	15	„
„	New Mexico	„	15	„
„	Illinois	„	14	„
„	Ohio	„	13	„
„	Iowa	„	12	„
„	Oregon	„	9	„
„	S. Dakota	„	6	„
„	Michigan	„	5	„
„	N. Dakota	„	5	„
„	Minnesota	„	4	„
„	Nevada	„	4	„
„	Alaska	„	4	„
„	Pennsylvania	„	3	„
„	Maine	„	3	„
„	New York	„	2	„
„	Connecticut	„	1	„
„	New Jersey	„	1	„

Найбôльше осôбъ злінчувано р. 1892, бо 236; въ бѣжучôмъ роцѣ злінчовано вже 115, то-жь можь надѣятись, що першій рôкъ двайцятого вѣку дорôвнае рокови 1892. Хоть згадана часопись каже, що подае статистику за 20 лѣтъ, то докладну подае лишь за 16 остатныхъ лѣтъ, въ котрôмъ то часѣ згинуло 2546 осôбъ, зъ чого 2108 лінчôвъ вôдбуло ся въ полудневыхъ а 436 въ пôвнôчныхъ и захôдныхъ стейтахъ; 51 жертвъ були жѣнки, а 2465 мущины; 1678 осôбъ достарчили нігры, 801 бѣлй люде, 21 Индіяне, 9 Хинцѣ и 7 Мексиканцѣвъ. Якъ бачимо, мало культурнй впали жертвою злочину бôльше культурныхъ. Ще дуже богато треба працѣ, щобъ зъ чоловѣка выгнати цѣлкомъ дикого звѣра!!

аб.

Руско-американьска народна пѣсня.

XXV.

Не е Боже, не е, як младой невесце,
Муж ій в Америці, она робит цо хце
Муж ій в Америці робит на талари,
А она купує паробкам свари
„Купуй мила, купуй, маш за цо купован
Юж ти стівка іде, можемо зкельтовац."
„Дєж їй зкельтуємо, кед н корчмі не грают?
Де ся напієме, вед люде лудрают?
Іди ти, миленький, принесеи паленки;
Та ся напієме в рана помаленьки."
„Як ся напіємо, де спати будемо,
Чи в сіпі, чи в сломі, чи на голой земі?..."
„Ей мужу мій, мужу вийдь з чужого краю;
Най тя твої діти тілько не чекают."
„Якиж я діти мам, кед я о них не знам,
Бо юж сідзем рочків, як ем з тобов не спав."
„Штани-м ти райбала, о тобі думала,
Проте я, мужічку, во тяжи зістала."
„Не цигань ти, жено, жесь штани райбала,
Але повіч правду, жесь фраїра мала."
„Кед фраїра-м мала, нич тобі до того,
Не будеш ховати букарта мойого"
„Почекай ти, жено, будеш жаловати,
Як я тобі буду сумний лист писати,
Сумний лист писати і так повідати . . .
Тогди будеш, жено, гірко бановати."

Записав В. Гришко, від Ст. Гришка, въ Mahanoy Plane, Pa.

Просьба

до всѣхъ Братей Русиновъ и Славянъ, о ласкавый даръ, на маючу ся построити нову церковь изъ твердого матеріяла въ Устью русскôмъ (на Лемкахъ въ Галичинѣ). Прибѣгнути къ сей умилительной просьбѣ, поводують тіи обстоятельства: 1. Устье русске есть осередкомъ Лемкôвщины, той пôдбескидской стороны, изъ котрой найбôльше нашихъ Русиновъ Лемкôвъ въ Америку выемигровало. 2. Въ тôмъ селѣ при церкви тамошней, дуже старой и малой, ôтбываются рôкъ-рôчно два отпуста. 3. Суть призволены ярмарки. 4. Есть тамъ почта, постерунокъ жандармеріи, и неодолгій часъ прибуде стація желѣзницѣ и пр. Тое все наведенное, каждого наглядно переконуе, що въ такой мѣсцевости, где есть бôльшій приплывъ чужосторонныхъ людей, доконче потребна есть и красна церковь, яко оплôтъ, для пôддержаня народности русской, и вѣры нашой святой по восточному обряду.

Извольте Братья Русины, своимъ щедрымъ подаяніемъ, сему богоугодному и патріотическому дѣлу, прійти въ помôчь, а устроите собѣ памятникъ въ благодареніе Богу небесному, за всѣ Его добродѣйства. Доброохотнй пожертвованя, най изволять Братья Родимцѣ, вручати въ каждомъ пиейзѣ на ту установленому безплатному колектору або впростъ на мою адресу. Благодарячи вже напередъ щедрыхъ дателѣвъ русскимъ словомъ »Спаси Бôгъ« — остаюсь съ сердечнымъ поздоровленіемъ для всѣхъ.

REV. TH. OBUSHKEVICH
Russian Cath. priest,
P. O. Box 4.
MAYFIELD, Pa., Lack'a Co.

Въ редакціи „Свободы" можна купити слѣдуючй книжки:

	цнт.
Рускій букварь	5
Читанка для II. клясы	30
Читанка для III. клясы	40
Читанка для IV. клясы	50
Библія мала	30
Библія велика	50
Руско-англійскій провôдникъ	50
Маруся, оповѣдане	25
Коли ще звѣрѣ говорили	40
Лисъ Микита	50
Нашй звѣрята	10
Робінзон Крузо	25
Народнй казки ч. I.	25
Народнй казки ч. II.	25
Рускій спѣванникъ	40
Новомодный спѣванникъ	15
Молитвенникъ для дѣтей	10
Народный рускій молитвенникъ	30
Народный руск. молит. (лѣпша оправа)	40
Пѣснословець	45
Молитвенникъ	$1.20
Молитвенникъ (лѣпша оправа)	1.60
Хвалите Господа	1.20
Хвалите Господа (лѣпша оправа)	1 80
Коваль Бассінъ	60
Образки для дѣтей за оденъ	1 ц.

Хто замовляе повысшй книжки мусить прислати заразомъ и грошѣ. Безъ грошей нѣкому книжокъ не высылаемо.

Вôдъ теперь Русины въ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрй ихъ обдерали и туманили, вызискували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

Якимъ Гавранъ
ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный в статочный (що потвердить кождый его знакомый) а все, що е въ его ґросерии, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВОНЪ ПОШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужй не розпыхають черева нашою працею.

C. M. HATHAWAY,
аґентъ вôдъ огневои асекурацiйнои компаніи.

Колектуе также грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.
ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА.

БРАТСТВО Св. АА. ПЕТРА и ПАВЛА ВЪ ANSONIA, CONN

Гавр. Дзядыкъ, председ.; Ст. Собѣнъ, заступникъ председателя; Г. Горбаль, секретарь, 130, Main str., Derby, Conn.; Ил. Глива, заст. секр.; А. Пôдбережнякъ, касіеръ, Д. Сидорякъ заст. кас., М. Пôдбережнякъ капитанъ; оп. хорыхъ: Петро Карпякъ въ Ансоніи и Яцко Качмарчикъ въ Дерби; Ст. Петровскій дверникъ; А. Горбаль секр. Союза. Box 320, Derby, Conn. Въ Waterbury філія: Д. Демяновичь пред. И. Константкевичь секр.

УРЯДЪ БРАТСТВА Св. ПРОРОКА ИЛІИ въ SCRANTON, PA.

Чіпакъ С. председатель, Дерко Мих. мѣстопредс., Демко Лешко секретарь, Виляцкій Анд. касіеръ, Митро Цимбалякъ записникъ, Гудакъ Андр. контрольоръ, Масляръ Стефанъ и Мих. Стіборъ дозорцѣ касы, Гойдичь Юрко капитанъ, Фѣль Захаръ дверникъ, Лукачь Иванъ и Лукачь Гнатъ дозорцѣ хорыхъ. Мітинги вôдбувають ся въ четверту недѣлю кождого мѣсяця. Адресъ братства: Лешко Демко, 1025 Bergen Court.

Братство св. Петра и Павла въ Trauger, Pa.

Иванъ Червѣнка, председатель; Мацей Ендрекъ, мѣсто-предс.; Иванъ Гардый, секретарь, Box 7, Trauger, Pa.; Аладаръ Кужденій, записникъ; Петро Еленьовскій касіеръ.

УРЯДНИКИ БРАТСТВА Св. ІОАНА ХРЕСТИТЕЛЯ ВЪ TRAUGER, PA.

Ив. Фарнякъ, председатель; Ал. Семаницкій, мѣстопред.; Т. Гривна, секретарь; М. Берецкій, касіеръ; контрольоры Д. Грицко и М. Ющакъ; дверникъ Пор. Подолякъ. Мітинги вôдбувають ся кожду другу недѣлю по першôмъ въ гали церковной.

Урядъ братства св. Арх. Михаила въ Yonkers, N. Y. на рôкъ 1901:

О. Вариха председатель, И. Щелецкій заступникъ, Варт. Дурнякъ секретарь, Титъ Дубець заступникъ, Анд. Драганъ касіеръ, А. Телехъ заступникъ, С. Радко контрольоръ; опѣкуны хорыхъ: Афт. Дубянскій, Иванъ Спякъ, И. Павелчакъ, А. Сивикъ. С. Скирпанъ дверникъ, Д. Фешь заступникъ, Г. Микулякъ капитанъ.

Урядъ братства Трехъ Святителѣвъ въ Whitney, Pa.

Ив. Сопчишакъ председатель, Ив. Вознякъ заступникъ, Спир. Горощакъ касіеръ, П. Завада секретарь, Анд. Шпрохъ писарь, Ос. Дзюричко опѣкунъ хорыхъ, Вас. Кретъ дверникъ. Мітинги вôдбувають ся кождои першои недѣлѣ по 15-ôмъ. Заложене 21-го февруара 1900.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River St., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнй склянки доливае.
Е цигара, е и галя
На мітинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

B. J. Keogh.

Продае всякй напитки темперенцiйнй, вайсбiръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНЙ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПИКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГЙ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЕ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпорядн
нѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôднои бабки на весѣлю.

Щобы за мною довго не шукали, проте подаю до вѣдомости моимъ пріятелямъ и знакомымъ, що я перепровадивъ ся вôдъ Родинского дана и маю теперь готель на Market Str.

ТЕОДОРЪ ХОМЯКЪ,
готельничій въ Mt. Carmel, Pa.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N. J.

Каждый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшй и найтаншй напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

К. Файферъ,

одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбургу и околици.

Вынаймае возки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованой цѣнѣ.

Его офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ руской церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa.

1250

ОДИНОКІЙ ПРАВДИВЫЙ
въ Америцѣ
РОСІЙСКІЙ СОРТОВАНЫЙ
— ЧАЙ —
...пôдъ назвою...
„САМОВАРЪ".

Спроваджуесь сюда просто черезъ Сибиръ и продаесь только въ готовыхъ запломбованыхъ пачкахъ для охороны любителѣвъ доброго чаю передъ фальшованемъ або продажею не стоячихъ нѣчого мѣшанинъ.

Чай розсылаемо по цѣлôй Америцѣ, если хто пришле десяту часть цѣны на задатокъ въ стемпахъ (почтовыхъ маркахъ) а решту заплатить при полученю пакунка C. O. D. Цѣна 60 цнт., $1., $1.50 $2.20 за фунтъ.

Чай въ пачкахъ ¼, ½ и однофунтовыхъ.

На пересылку почтою просимо всегда долучити 10 центôвъ бôльше за кождый фунтъ.

RUSSIAN BAZAAR
341 E. 10th Str.
NEW YORK CITY.

CHRISTIAN SCHMIDT,
203 W. Coal Str.
Shenandoah, Pa.
САЛУНІСТАМЪ ДО ВѢДОМОСТИ!

Я утримую на складѣ найлѣпшй напитки, якъ темперецiйну соду, джиндерейлъ, саспрела, пиво въ бутелькахъ бѣле и червоне, вайсъ бiръ и портеръ.

Ану салуністы спробуйте, а переконаете ся!

P. V. OBIECUNAS,
1118 Carson str., Pittsburg, Pa.

Мае банкъ, заложеный въ 1894 р. Продае шифкарты на всѣ корабельнй лініи дуже тано.

Посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта дуже скоро и безпечно.

Мешкае 4 „блоки" вôдъ рускои церкви на „Савт-Сайдъ." — Вже часъ перестати ходити до чужихъ, а попирати свого. — Розмовате ся зъ нимъ по руски.

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.

Christian Schmidt, президентъ.
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

PATENTS
promptly procured, OR NO FEE. Send model, sketch, or photo for free report on patentability. Book "How to Obtain U.S. and Foreign Patents and Trade-Marks," FREE. Fairest terms ever offered to inventors. PATENT LAWYERS OF 25 YEARS' PRACTICE. 20,000 PATENTS PROCURED THROUGH THEM. All business confidential. Sound advice. Faithful service. Moderate charges.
Write to **C. A. SNOW & CO.**
PATENT LAWYERS,
Opp. U. S. Patent Office, WASHINGTON, D. C.

Одинокій

ПОГРЕБНИКЪ
на парохію руску въ Northampton, Pa. и околицю

M. F. S. Keck.

Тôлько до него удавайте ся, а вôнъ всѣхъ красно и туньо обслужить.

Гаврiилъ Малявякъ
Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

— ВЪ ГОТЕЛЮ —
GUS MILLER,
716 Carson Str.
S. S. Pittsburg, Pa.

достанешь всегда велику склянку свѣжого пива, добру перекуску, найлѣпшу палюнку — — — — — —

Готель отвореный день и нôчь.

Перекуску свѣжу можна достати въ кождôмъ часѣ.

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin str.
ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки доскональ, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

O. Murdza & Bros

46. Second st.
MT. CARMEL, Pa.
О. МУРДЗА и БРАТЬ

Сторъ заосмотреный найлучшими товарами, спроваджоваными впрость зъ першорядныхъ складôвъ. Живить вôнъ майже всѣхъ Русинôвъ въ Mt. Carmel. Продае также майнерскй одяги и посылае грошѣ до старого краю тано, точно, скоро и беспечно.

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

Вынаймае также „керичи" на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный еще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнй Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $2000.

Заряджае нимъ:
Теодоръ Федько

МИХАЙЛО БОСАКЪ,

Посылае грошѣ до краю въ протягу 14 днѣвъ.

Продае шифкарты такъ тано якъ и компанія въ Ню Йорку.

Продае тикеты колѣйовй до Ню Йорку.

Продае правдиву крайову палюнку и вино.

Мае годовлю (wholesale) на всѣ американски трунки.

Задармо потверджуе всякй паперы и дае раду, бо есть нотарь публичный, чоловѣкъ ретельный и честный.

M. BOSAK, Jones Str.
OLYPHANT, Pa

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2133. NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потребнй рѣчѣ до житя, якъ також можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылае также грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas

421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довголѣтна практика дала ему способнôсть стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае також свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добрй и помôчнй лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса.

МАЕШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ роштрясенй. Також робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґарантуе.

РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЯРНЯ.
TROMETTER'S
(Тромейтеръ)
Cor. Rock & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагодженй на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

Выробляе братскй машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

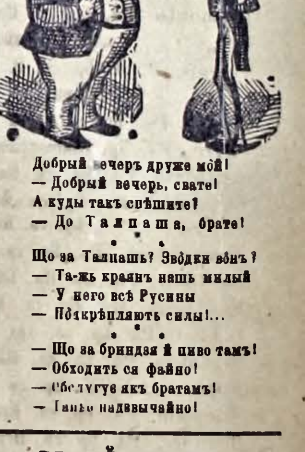
R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

— ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ —
ВАСИЛЯ ТУРКА
на Сторджисъ, Па.

Продае свѣжй трунки и добрй цигара. Мае також галю — на весѣля и другй забавы.

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашъ? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Тано надзвычайно!

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.

Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ,
146 Lincoln str.

Робить вôнъ всѣлякй убраня мужескй складно и дешево.

Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

Columbia Brewing Co.

Найлѣпше пиво, вайсбіръ, портеръ и ейлъ. У насъ роблять лишь тй, що належать до юніи.

Офисъ: 110 South Main Str.
SHENANDOAH, PA

Юрко А. Прокоповичь,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable.
— Галя на мітинги и забавы. —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa